

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

valtiovarainministerio@vm.fi
minna.upola@vm.fi

VM122:00/2017

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi verotusmenettelystä annetun lain sekä verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 18 ja 20 §:n muuttamisesta

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Finanssiala ry:n (FA) lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi verotusmenettelystä annetun lain sekä verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 18 ja 20 §:n muuttamisesta. Asiallisesti hallituksen esityksessä on kyse komission ns. DAC5-direktiivin kansallisesta täytäntöönpanosta.

Lakiehdotuksessa ja sen perusteluissa käytetään termejä ”rahanpesutiedot” ja ”rahanpesuilmoitusvelvollinen”. FA pitää termivalintoja epäonnistuneina, koska:

- rahanpesulaki ei kohtelee asiakkaaseen liittyviä tietoja yhtenä kokonaisuutena, vaan asettaa eri tarkoituksiin kerättäville tiedoille sangen yksityiskohtaisiakin käsittelyn edellytyksiä, rajoituksia ja sääntöjä, eivätkä kaikki näistä tiedoista kuulu verotusmenettelylain mukaisen tiedonantovelvollisuuden piiriin;
- rahanpesulain (laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä 444/2017) mukainen ilmoitusvelvollisuus koskee kaikkia ilmoitusvelvollisen havaitsemia epäilyttäviä liiketoimia ja terrorismin rahoituksen epäilyjä, ei pelkästään rahanpesuepäilyjä.

Ottaen lisäksi huomioon, että verotusmenettelystä annettua lakia, verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annettua lakia ja rahanpesulakia voidaan joutua soveltamaan rinnakkain, FA ehdottaa termien ”rahanpesuilmoitusvelvollinen” ja ”rahanpesutiedot” korvaamista rahanpesulaissa käytetyillä termeillä ”ilmoitusvelvollinen” ja ”asiakkaan tuntemistiedot”

Lakiehdotuksessa viitataan useissa kohdin rahanpesulain pykälien sijasta ns. neljännen rahanpesudirektiivin (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi EU 2015/849 rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen) artikloihin. Erityisesti tämä koskee asiakkaan tuntemisvelvollisuutta ja asiakkaan tuntemistietojen säilytysvelvollisuutta, joiden osalta perusteluissa todetaan, että näitä koskevat rahanpesudirektiivin 13 artiklan sekä 40 artiklan säännökset on kansallisesti implementoitu rahanpesulain 3 luvun säännöksillä.

Koska rahanpesulain 3 luvussa kuitenkin säädetään paljon muustakin kuin neljännen rahanpesudirektiivin 13 ja 40 artikloissa säädetyistä asioista, pidämme asiakkaiden ja

ilmoitusvelvollisten oikeusturvan kannalta tarpeellisena, että Verohallinnolle luovutettavat tiedot määritellään yksiselitteisesti viittaamalla suoraan rahanpesulain säännöksiin.

Lopuksi haluamme kiinnittää valtiovarainministeriön huomiota Euroopan tietosuojavaltuutetun lausuntoon 2.2.2017, jossa kiinnitettiin huomioita siihen, että rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaa varten kerättyjen tietojen käyttäminen muihin, alkuperäiseen käyttötarkoitukseen liittymättömiin toimintapoliittisiin tarkoituksiin on lähtökohtaisesti käyttötarkoituksen rajoituksen tietosuojaperiaatteen vastainen ja vaarantaa myös suhteellisuusperiaatteen toteutumisen.

Nyt lausuttavana olevan lakiehdotuksen ohella käynnissä on muitakin lainsäädäntöhankkeita, joiden tarkoituksena on viranomaisten tiedonsaantioikeuksien laajentaminen. FA pitää tärkeänä, että uudistuvan tietosuojasäntelyn vaatimukset ja Euroopan tietosuojavaltuutetun linjaukset huomioidaan kaikilta osin uutta lainsäädäntöä valmisteltaessa.

FINANSSIALA RY

Lea Mäntyniemi